HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

לוקה חמש. ללמ הוציאה מידי טבל בקריאת שם זה וקתניל מעשר רשתון הטבול לתרומת מעשר וקעשר חלתו לטבל אבל לאיסור תרומה דקתניל ליכא דהא כהן הוא ונהי (ג) מי הוה אמר תרומת מעשר בחמשעיתה הוי מני אכיל כולה ולא לקי מידי דהוה(ד) תרומת מעשר לכהן והוא כהן ומעשר רשתון וממעשר שני לא לקי דהא חף לזריס שרי: הכי גרסינן **טעמא דמעשר שני בירושלים ומעשר עני בגבולין הא מעשר שני בגבולין לוקה שלש דעיילי.** בירושלים וקרא עליה שם והדר אפקיה חוץ לחומת מעשר שני פני החומה הלכך לוקה שלש: **מי הכי מאי למימרא.** דבשלמא מי אמרת מעשר שני בגבולין לוקה שלש אע"ג דלא חזא פני החומה משמעינן טובא דחייבין עליו אע"פ שלא רואה פני חומה ואינטריך למיתניה משום דיוקא דידה הא בגבולין שלש מי אמרת דעיילי ואפקיה מאי למימרא לא היא אינטריכא ולאו דיוקא דידה דהא פשיטא דאפקיה כהן לוקה על הטבל וזר על התרומה ועל מעשר שני חוץ לחומה: **דעיילי בטיבלה.** להכי אתא דירושלים דקלטוהו מחיצות למעשר שני דעתיד ליתרם ממנה: **וקסבר מקנוס שלש הורמו כמי שהורמו דמיין.** ודמי כמאן דעייל מעשר שני בעזיבה דהוה ליה רואה פני החומה והלכך כי אפקה לוקה עליו וכגון דאפקה נמי בטיבלה: (ה) **שנגמרה מלאכתן.** למעשר כדמפרש בזרעים (מעשרות פ"ג מ"ה) מלישתי גמר מלאכתן למעשר בחיטין משמרת הכרי בדילועין משיפקקו כו': **שיפדה מעשר שני.** עדיין יש לו פדייה לכיון דלא נגמרה מלאכתן לא לתרומן כמי שהורמו למיין ולרואה פני החומה ואין לו פדייה: **יחזיר מעשר שני ויאכל בירושלים.** דקסבר בית שמאי כמי שהורמו למיין: **יפדה ויאכל בכל מקום.** מדמתני רבי יוסי אליבא דבית שמאי במקום בית הלל אינה מעשה(ו) ומדקתני יפדה ע"מ דמתנות שלא הורמו לאו כמי שהורמו דמיין ולא לרואה פני החומה ויש לו פדייה ומי ס"ד כו': **רבינא אמר.** הא דתייקינן לעיל הא בגבולין לוקה שלש וקא בעית מאי למימרא מיבעי ליה כגון דנקיט ליה בקניא וקא משמע לן דכמאן דלרואה פני החומה דמי ולוקה משום בעית דרב פפא לעיל: **מתני' הקורח קרחה בראשו והמקיף פאת ראשו והמשחית פאת זקנו והשורט שריטה אחת על המת חייב שרט שריטה (ה) אחת על חמשה מתים או חמש שריטות על מת אחד חייב על כל אחת ואחת (ו)על הראש שתים אחת מכאן ואחת מכאן (ז)על הזקן שתים מכאן ושתים מכאן ואחת מלמטה רבי אליעזר אומר אם ניטלו כולן כאחת אינו חייב אלא אחת (ח)ואינו (ט)חייב עד שיטלנו בתער רבי אליעזר אומר אפילו לקטו במלקט או ברהיטני חייב: גמ' תנו רבנן (י)לא יקרחו יכול אפילו קרח ארבע וחמש קריחות לא יהא חייב אלא אחת תלמוד לומר קרחה (ל)לחייב על כל קרחה וקרחה בראשם מה תלמוד לומר (ס)לפי שנאמר לא תתגודדו ולא תשימו קרחה בין עיניכם למת יכול לא יהא חייב אלא על בין העינים בלבד מנין לרבות כל הראש תלמוד לומר בראשם לרבות (מ)כל הראש ואין לי אלא (נ)בכהנים שריבה בהן הכתוב מצות יתירות ישראל מנין נאמר כאן קרחה ונאמר להלן קרחה מה להלן חייב על כל קרחה וקרחה וחייב על הראש כבין העינים אף כאן חייב על כל קרחה וקרחה וחייב על הראש כבין העינים ומה להלן על מת (ע)אף כאן על מת הני ד' וה' קריחות ה"ד אילימא בזה אחר זה ובחמש התראות פשיטא אלא הא בגבולין לוקה. מדנקט והיא שנת מעשר שני והוא בירושלים שמע מינה לאילו היה בגבולין לוקה שלש: **אמר רבא מחיצה לאכול מדאורייתא מחיצה לקלוט מדרבנן.** הלכך לגבי דין פדייה לא חמרינן (ו) מתניתא שלא הורמו כמי שהורמו דמיין לענין שקלטוהו ומסור לפדותו מיבעי לענין שלוקין בגבולין לוקה. מדנקט והיא שנת מעשר שני והוא בירושלים שמע מינה לאילו היה בגבולין לוקה שלש: **אמר רבא מחיצה לאכול מדאורייתא מחיצה לקלוט מדרבנן.** הלכך לגבי דין פדייה לא חמרינן (ו) מתניתא שלא הורמו כמי שהורמו דמיין לענין שקלטוהו ומסור לפדותו מיבעי לענין שלוקין בגבולין לוקה. **רבינא אמר בגון דנקיט ליה בקניא.** הא דתמר בגבולין לוקה שלש מיירי כשהמים עומדין(ע) בין הקנים ונקיט ליה לקנה מבחוץ ומשמעינן לוקה דבכך קרית ליה לחייב פני הבית ולוקה כשאוכלו במקומו דעדיין אינו נפנים לגמרי

(ו) ולפשוט בעית לרב פפא:

לחייב על כל קרחה וקרחה היכי דמי אילימא בזה אחר זה ובחמש התראות פשיטא אלא בבת אחת ובחדא התראה. זו גירסת הספרים והקונטרס לא גרים בבת אחת שלש בחדא התראה וכן פי' לעיל בזה אחר זה ושמע היינו טעמא משום דמי בבת אחת הכל קרחה אחת ומיירי שעשה שיעור ס' קרחות והוה הדין דבזה אחר זה נמי היה יכול להקשות שלש הכי קאמר אילימא גם בבת אחת ובחדא התראה:

לג

הא בגבולין לוקה. מדנקט והיא שנת מעשר שני והוא בירושלים שמע מינה לאילו היה בגבולין לוקה שלש: **אמר רבא מחיצה לאכול מדאורייתא מחיצה לקלוט מדרבנן.** הלכך לגבי דין פדייה לא חמרינן (ו) מתניתא שלא הורמו כמי שהורמו דמיין לענין שקלטוהו ומסור לפדותו מיבעי לענין שלוקין בגבולין לוקה. **רבינא אמר בגון דנקיט ליה בקניא.** הא דתמר בגבולין לוקה שלש מיירי כשהמים עומדין(ע) בין הקנים ונקיט ליה לקנה מבחוץ ומשמעינן לוקה דבכך קרית ליה לחייב פני הבית ולוקה כשאוכלו במקומו דעדיין אינו נפנים לגמרי

(ו) ולפשוט בעית לרב פפא:

לחייב על כל קרחה וקרחה היכי דמי אילימא בזה אחר זה ובחמש התראות פשיטא אלא בבת אחת ובחדא התראה. זו גירסת הספרים והקונטרס לא גרים בבת אחת שלש בחדא התראה וכן פי' לעיל בזה אחר זה ושמע היינו טעמא משום דמי בבת אחת הכל קרחה אחת ומיירי שעשה שיעור ס' קרחות והוה הדין דבזה אחר זה נמי היה יכול להקשות שלש הכי קאמר אילימא גם בבת אחת

לג

מתני' הקורח קרחה בראשו והמקיף פאת ראשו והמשחית פאת זקנו והשורט שריטה אחת על המת חייב שרט שריטה (ה) אחת על חמשה מתים או חמש שריטות על מת אחד חייב על כל אחת ואחת (ו)על הראש שתים אחת מכאן ואחת מכאן (ז)על הזקן שתים מכאן ושתים מכאן ואחת מלמטה רבי אליעזר אומר אם ניטלו כולן כאחת אינו חייב אלא אחת (ח)ואינו (ט)חייב עד שיטלנו בתער רבי אליעזר אומר אפילו לקטו במלקט או ברהיטני חייב: **גמ'** תנו רבנן (י)לא יקרחו יכול אפילו קרח ארבע וחמש קריחות לא יהא חייב אלא אחת תלמוד לומר קרחה (ל)לחייב על כל קרחה וקרחה בראשם מה תלמוד לומר (ס)לפי שנאמר לא תתגודדו ולא תשימו קרחה בין עיניכם למת יכול לא יהא חייב אלא על בין העינים בלבד מנין לרבות כל הראש תלמוד לומר בראשם לרבות (מ)כל הראש ואין לי אלא (נ)בכהנים שריבה בהן הכתוב מצות יתירות ישראל מנין נאמר כאן קרחה ונאמר להלן קרחה מה להלן חייב על כל קרחה וקרחה וחייב על הראש כבין העינים אף כאן חייב על כל קרחה וקרחה וחייב על הראש כבין העינים ומה להלן על מת (ע)אף כאן על מת הני ד' וה' קריחות ה"ד אילימא בזה אחר זה ובחמש התראות פשיטא אלא

מוסף רש"י

מחיצה לאכול דאורייתא. מן התורה מלוה לאכול לפניס מן המוקה (סנהדרין קיג.) ממילה שנאמרה בתורה לא הוכיחה שנאמרה בתורה בתוכה (ב"מ נג:) אבל מחיצה לקלוט. שיהיו ממיטות קולטות, בין לענין פדייה בין לכל ענין, מדרבנן הוא (סנהדרין שם) ושמעינן בגמרא ממיטות קולטות אותם מלפדות עוד אם יגע, דדבנן היא (ב"מ שם) דמשקלטוהו ממיטות שוב אינו נפדה (פסחים לו:). **על הראש.** על הקפת רחש, **שתים.** דהא פחת כתיב ופחה לשון סוף וקלה סוף, כמו (שמות כז) לפחת יס, לפחת נגב, מקום חיבור הגלגולת עם הלחי והן מקום הלפעין (שבועות ב:). **על הזקן שתים מכאן.** מכל לד ג' לדעים, לפי שהלחי רחב כנגד הלפעים ויש לכל דבר רחב קלה לשני לדדין כרחשו, **ואחת מלמטה.** בסנטר שהלחיים מחוברין שם והעלם קלר מלמטה בסנטר שקורין מוסטרו"ן בלע"ז (שם ג.). **ואינו חייב.** על הקפת הרחש, עד שילקטנו בסנטר (נזיר מ:). **בראשם.** למעוט שלא בהיתם, לפי שנאמר. בישראל בין עיניכם משמע שמוך לפדחת (קדושין לו.). ומה להלן. בישראל, על מת. דהא כתיב למת (שם).

לוקה אחת. ללמ הוציאה מידי טבל בקריאת שם זה וקתניל מעשר רשתון הטבול לתרומת מעשר וקעשר חלתו לטבל אבל לאיסור תרומה דקתניל ליכא דהא כהן הוא ונהי (ג) מי הוה אמר תרומת מעשר בחמשעיתה הוי מני אכיל כולה ולא לקי מידי דהוה(ד) תרומת מעשר לכהן והוא כהן ומעשר רשתון וממעשר שני לא לקי דהא חף לזריס שרי: הכי גרסינן **טעמא דמעשר שני בירושלים ומעשר עני בגבולין הא מעשר שני בגבולין לוקה שלש: דעיילי.** בירושלים וקרא עליה שם והדר אפקיה חוץ לחומת מעשר שני פני החומה הלכך לוקה שלש: **מי הכי מאי למימרא.** דבשלמא מי אמרת מעשר שני בגבולין לוקה שלש אע"ג דלא חזא פני החומה משמעינן טובא דחייבין עליו אע"פ שלא רואה פני חומה ואינטריך למיתניה משום דיוקא דידה הא בגבולין שלש מי אמרת דעיילי ואפקיה מאי למימרא לא היא אינטריכא ולאו דיוקא דידה דהא פשיטא דאפקיה כהן לוקה על הטבל וזר על התרומה ועל מעשר שני חוץ לחומה: **דעיילי בטיבלה.** להכי אתא דירושלים דקלטוהו מחיצות למעשר שני דעתיד ליתרם ממנה: **וקסבר מקנוס שלש הורמו כמי שהורמו דמיין.** ודמי כמאן דעייל מעשר שני בעזיבה דהוה ליה רואה פני החומה והלכך כי אפקה לוקה עליו וכגון דאפקה נמי בטיבלה: (ה) **שנגמרה מלאכתן.** למעשר כדמפרש בזרעים (מעשרות פ"ג מ"ה) מלישתי גמר מלאכתן למעשר בחיטין משמרת הכרי בדילועין משיפקקו כו': **שיפדה מעשר שני.** עדיין יש לו פדייה לכיון דלא נגמרה מלאכתן לא לתרומן כמי שהורמו למיין ולרואה פני החומה ואין לו פדייה: **יחזיר מעשר שני ויאכל בירושלים.** דקסבר בית שמאי כמי שהורמו למיין: **יפדה ויאכל בכל מקום.** מדמתני רבי יוסי אליבא דבית שמאי במקום בית הלל אינה מעשה(ו) ומדקתני יפדה ע"מ דמתנות שלא הורמו לאו כמי שהורמו דמיין ולא לרואה פני החומה ויש לו פדייה ומי ס"ד כו': **רבינא אמר.** הא דתייקינן לעיל הא בגבולין לוקה שלש וקא בעית מאי למימרא מיבעי ליה כגון דנקיט ליה בקניא וקא משמע לן דכמאן דלרואה פני החומה דמי ולוקה משום בעית דרב פפא לעיל: **מתני' הקורח קרחה בראשו.** על המת כדמפרש בגמרא: **והמקיף פאת ראשו.** (ד) משום דבעי למימר מי אינהו פאתי לאשו נקיט ליה: **שרט.** עושה תנועה בעלמא משום צער מתו: **השורט שריטה אחת על המת חייב.** הכא לאו דוקא נקט שריטה אחת שלא משום דבעי לפלוגי לקמיה בין שריטה אחת לשתי שריטות נקיט ליה נמי הכא וכמדומה ללא גרסינן ליה: **שריטה אחת על ד' מתים או ד' שריטות על מת אחד.** בגמרא מרבי ליה לחייב על כל אחת ואחת: **חייב על הראש.** על הקפת הרחש בחייב פחות יש לו לרחש שהרחש כשאתי מתיכה אחת ומקום הפניס והזקן מתיכה אחת ומתחברות זו עם זו בלד האוזן מלפניו מקום שלוחזין טונפל"ש ושם נקרא פאה שאם קוץ הרחש מקום חיבור הפרקים ונמלא שיש לו שתי פחות לידעה מכאן ולידעה מכאן וחייב שתים אפילו נטלן בבת אחת בשתי ידיו ואע"ג דאחד התראה קא מתרה ליה אלא פאה אחת מיקרי דזיל הכא פאה אחת והכא פאה אחת כדאמר לקמן גבי קרחה וגבי שריטה דמייתינן (ס) לחייב על כל שרט ושרט וה"ג אמרינן פאת לחייב על כל פאה ופאה דהא לאו מיתורא דקרא שמעינן ליה כולי האי מ) כ"ש וגימגום כדאמרינן לקמן דסכינהו לחמש מלבעתיה ונפא דאע"ג דליכא אלא חדא התראה מחייבין ליה חמש: **שתים מכאן.** חמש פחות יש לו לזקן אחד למטה מן האוזן מקום שלחי התחתון יוצא ומתפרש שם ושם נקרא פאה בפולו של לחי שבולטו לחוץ שאם מתחלת הזקן וכל מה שלמעלה עד הלידעה בכלל פאת הרחש היא ושתי השיבולות כל אחד מהן לפוף הלחי ונקרא פאה ואחת מלמטה שיער שבין השיבולת בתחתון הסנטר שלוחזין מנטו"ן: **ואינו חייב עד שיטלנו בפעור.** תנא קמא קאמר להו ורבי אליעזר פליג עליה: **גמ' הכי גרסינן** לא יקרחו קרחה יכול אפילו קרח כו' תלמוד לומר קרחה. דקרא יתירא (ו) הוא: **כראשם מה תלמוד לומר.** לאו דוקא קאמר ליה להא ולהאי מינטריך משום דהוה ממיעט קרחה כל דהו אלא מידלמ קא דריס ליה בראשם שלפי שאמר כו': **ולא שפגודדו.** בישראל כתיב ולא יקרחו בכהניס: **בין העיניים.** בראשם סמוך לפדחת: **ואין לי.** דמייתי עלה בראשם אלא מיבעי ליה להכי: **בכהניס.** דמייתי עלה בכהניס: **בין העיניים.** בראשם סמוך לפדחת: **ואין לי.** דמייתי עלה בראשם אלא מיבעי ליה להכי: **בכהניס.** דמייתי עלה בכהניס:

לעזי רש"י

טיגנפל"א. צדע, רקה. מנט"ן [מינטו"ן]. סנטר.